

Beslut om införande av automatiserat beslutsförfarande: Förnyande av uppehållstillståndskort och uppehållskort

Beslut

Migrationsverket inför ett automatiserat beslutsförfarande vid förnyande av uppehållstillståndskort och uppehållskort.

I det automatiserade beslutsförfarandet avgörs ärenden som gäller förnyande av uppehållstillståndskort och uppehållskort och där kortet förnyas i enlighet med en ansökan som motsvarar det typfall som beskrivs i behandlingsreglerna.

Förfarandet införs den 25.4.2024. En ansökan som börjat behandlas efter detta datum kan avgöras automatiserat.

Motivering

Inledning

Migrationsverket har genom detta beslut om införande bedömt förutsättningarna för att införa automatiserat beslutsförfarande. När automatiserat beslutsförfarande införs har man beaktat lagligheten hos behandlingen av personuppgifter och tillgodoseendet av den registrerades rättigheter, de lagstadgade villkoren för automatiserat beslutsförfarande, införandet av beslutsförfarandet samt det förfarande som ska iakttas i anslutning till detta.

Dessutom har man beaktat förutsättningarna i förvaltningslagen (434/2003) och utlänningslagen (301/2004) för att behandla och avgöra ansökningar om uppehållstillståndskort och uppehållskort.

Behandling av personuppgifter

Migrationsverket behandlar personuppgifter enligt 1 § 1 mom. 1 punkten i migrationsförvaltningens personuppgiftslag (615/2020). Personuppgifter behandlas i samband med behandling av, beslut om och övervakning av utlänningsars inresa och utresa samt vistelse.

Enligt artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen (EU 2016/679, nedan dataskyddsförordningen) grundar sig behandlingen på fullgörande av en rättslig förpliktelse.

Förutsättningar för automatiserat beslutsförfarande enligt förvaltningslagen

Bestämmelser om förutsättningarna för att avgöra ärenden automatiserat finns i förvaltningslagen. Enligt 53 e § i förvaltningslagen kan en myndighet avgöra ett ärende automatiserat när ärendet inte omfattar omständigheter som förutsätter prövning från fall till fall. Ett ärende kan också avgöras automatiserat när en tjänsteman eller någon annan som handlägger ärendet har bedömt de omständigheter som ingår i ärendet och som förutsätter prövning från fall till fall. Automatiserade avgöranden ska grundas på behandlingsregler som myndigheten har utarbetat med stöd av tillämplig lag och förhandsprövning.

Migrationsverkets automatiserade beslutsfattande grundar sig på normer och regler. Myndigheten ska på förhand göra en prövning av vilka ärenden som kan avgöras automatiserat. Bland de ärenden som myndigheten behandlar ska myndigheten också identifiera sådana ärenden som till sina väsentliga drag upprepas på samma sätt (s.k. typfall) och som enligt myndighetens bedömning alltid bör avgöras enligt samma regel. Migrationsverket har på förhand prövat vilka av de ansökningar som beslutet om införande gäller som kan avgöras automatiserat så att slutresultatet är ett lagenligt beslut.

Som typfall vid förnyande av uppehållstillståndskort och uppehållskort har Migrationsverket identifierat förnyande av kort för innehavare av permanenta uppehållstillstånd, till vilka hör permanent uppehållstillstånd (s.k. P-tillstånd), EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta (s.k. P-EU-tillstånd) samt permanent uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem.

I det automatiserade beslutsförfarandet avgörs sådana ärenden som gäller förnyande av kort där kortet förnyas i enlighet med ansökan. Migrationsverket har utarbetat behandlingsregler enligt informationshanteringslagen för ärenden som ska avgöras automatiserat. Behandlingsreglerna omfattar de villkor utifrån vilka det bedöms om förutsättningarna för att förnya kortet och avgöra ärendet uppfylls. Behandlingsreglerna omfattar också de villkor utifrån vilka ansökan styrs till en tjänsteman för behandling. En manuell granskning av behandlingsreglerna som utförs av en tjänsteman hindrar inte användningen av det automatiserade beslutsförfarandet.

I behandlingsreglerna fastställs dessutom avgränsningar av typfallen så att avgörandet av ärendet alltid överförs till en tjänsteman. Avgränsningarna grundar sig på ett behov av antingen en mer omfattande helhetsbedömning eller registeranteckningar av teknisk natur som kräver åtgärder av en tjänsteman.

Det har varit nödvändigt att från typfallen exkludera förnyande av kort för innehavare av tidsbegränsade uppehållstillstånd, där vissa uppgifter inte kan samlas automatiskt, såsom omfattningen av och grunderna för kundens rätt att arbeta. Av tekniska skäl är det inte heller möjligt att tillämpa den normala processen för förnyande av kort på sådana kort som utfärdats på grund av uppehållsstatus enligt utträdesavtalet mellan Storbritannien och EU (s.k. brexittillstånd). Dessa kort ska förses med en anteckning om utträdesavtalet, vilket är tekniskt möjligt enbart i en separat process för uppehållsstatus.

Om den sökande har en spärrmarkering, faller ansökan utanför avgränsningen för automatiserat avgörande. De uppgifter som omfattas av

en spärrmarkering ska behandlas med iakttagande av särskild försiktighet, varför den automatiserade behandlingen av uppgifterna har begränsats.

Migrationsverket har vid utarbetandet av behandlingsreglerna beaktat att ansökan inte kan avgöras automatiserat förrän den som ansöker om uppehållstillståndskort eller uppehållskort har lämnat in sin ansökan som blivit anhängig och de nödvändiga myndighetsåtgärderna och granskningarna av myndighetsregistren har gjorts. Dessa skeden kräver alltid åtgärder av en tjänsteman.

I det automatiserade beslutsförfarandet använder Migrationsverket inte sådan logik som grundar sig på artificiell intelligens i stället för regler. Det beslut som fattas automatiserat grundar sig på de lagstadgade förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd som kan programmeras in som behandlingsregler i Migrationsverkets elektroniska ärendehanteringssystem för utlänningsärenden.

I 53 f § i förvaltningslagen föreskrivs om rättsskyddsförutsättning. Enligt rättsskyddsförutsättningen kan ett avgörande som gäller en fysisk person göras automatiserat endast om personen som avgörandet gäller till alla delar kan begära omprövning av beslutet med en omprövningsbegäran som behandlas hos den myndighet som har fattat beslutet eller hos en myndighet som hör till samma personuppgiftsansvarige som den beslutande myndigheten. Detta förutsätts dock inte om en parts yrkande som inte gäller en annan part godkänns genom ett automatiserat beslut.

Utifrån detta beslut om införande avgör Migrationsverket automatiserat ansökningar där det yrkande som den sökande har lagt fram godkänns i enlighet med ansökan och ansökan inte har avgränsats ur det automatiserade avgörandet i enlighet med det som beskrivs ovan i dokumentet. Automatiserat avgjorda ärenden som gäller förnyande av kort för gäller alltid endast en part och därmed kan besluten fattas utan omprövningsbegäran.

Enligt Migrationsverkets anvisning om tillståndsförfarandet (MIGDno-2023-1406) kan även en minderårig sökande lämna in en ansökan från sitt eget användarkonto i Enter Finland, men vårdnadshavarens samtycke ska i vissa fall alltid bifogas till ansökan. Vårdnadshavarens samtycke begärs också när ansökan inte har lämnats in via Enter Finland. Då kontrolleras samtycket i samband med att sökanden besöker ett serviceställe. Vid förnyande av kort, där det per definition inte är fråga om ansökan om uppehållstillstånd eller flyttning till Finland, begärs vårdnadshavarens samtycke endast om sökanden inte har fyllt 15 år, medan minderåriga sökande som är 15 år eller äldre anses kunna föra sin talan parallellt i ett ärende som gäller förnyande av kort i den mån att det inte behövs något separat samtycke. Vårdnadshavarens samtycke kontrolleras i behandlingsreglerna. Även vårdnadshavaren kan lämna in en ansökan om förnyande av kort på sitt minderåriga barns vägnar.

Enligt 60 g § 2 mom. i utlänningslagen ges sökanden inte något separat förvaltningsbeslut eller någon besväransvisning, om ett uppehållstillståndskort utfärdas i enlighet med ansökan. Därför verkställs det inte heller någon delgivning av beslut. I regel får sökanden del av förnyandet av sitt kort när kortet levereras till sökanden genom direktleverans eller av en myndighet. Eftersom kunden ska enligt 53 g § 2 mom. i förvaltningslagen informeras om

det automatiserade avgörandet och var beslutet om införande finns att tillgå, får kunden ett separat meddelande, om kundens ärende har avgjorts automatiserat.

Förutsättningar enligt informationshanteringslagen för införande och användning av automatiserat beslutsförfarande

I 6 a kap. i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan informationshanteringslagen) föreskrivs om dokumentering, kvalitetssäkring, kvalitetskontroll och införande av automatiserade beslutsförfaranden samt om hur tjänsteansvaret för det automatiserade beslutsfattandet riktas.

Enligt 28 a § i informationshanteringslagen ska myndigheten dokumentera uppgiftsfördelningen mellan de personer som ansvarar för fullgörandet av de skyldigheter som hänför sig till införande och användning av automatiserat beslutsförfarande. Dessutom ska myndigheten säkerställa att behandlingsreglerna dokumenteras så att deras lagenlighet kan påvisas. Av behandlingsreglerna ska det framgå hur det säkerställs att beslutsförfarandet är icke-diskriminerande, hur ärendet utreds tillräckligt och korrekt, inklusive hörande samt hur avgörandet motiveras eller varför det inte behöver motiveras. Myndigheten ska säkerställa att det i minst fem år från det att ett ärende har avgjorts kan påvisas vilka behandlingsregler som tillämpats vid det automatiserade avgörandet av ärendet och i vilka faser av behandlingen av ärendet en fysisk person har deltagit. Migrationsverket har genom separata föreskrifter dokumenterat vem som ansvarar för att skyldigheterna fullgörs.

Migrationsverket har utarbetat omfattande behandlingsregler för det automatiserade beslutsförfarandet. Migrationsverket har i behandlingsreglerna beaktat kraven i informationshanteringslagen. Behandlingsreglerna har utarbetats så att kraven på god förvaltning och de grundläggande rättigheterna tillgodoses i den automatiserade ärendehantering. I behandlingsreglerna beskrivs hur en ansökan om uppehållstillstånd behandlas och hur beslutet meddelas. Behandlingsreglerna beskriver hur en tjänsteman behandlar ansökan, när granskningen av en viss omständighet förutsätter tjänstemannens prövning och under vilka förutsättningar ansökan kan sändas tillbaka till det automatiserade beslutsförfarandet.

Utifrån behandlingsreglerna kan det påvisas att det har funnits förutsättningar för att införa automatiserat beslutsförfarande enligt de lagar som nämns i detta beslut om införande. Migrationsverket har dessutom säkerställt att det i minst fem år från det att ett ärende har avgjorts kan påvisas vilka behandlingsregler som tillämpats vid det automatiserade avgörandet av ärendet och i vilka faser av behandlingen av ärendet en tjänsteman har deltagit.

Enligt 28 b § i informationshanteringslagen ska en myndighet innan ett automatiserat beslutsförfarande införs och när förfarandet ändras under användningstiden säkerställa att förfarandet motsvarar den dokumentation som avses i 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen, det vill säga de behandlingsregler som utarbetats för förfarandet. Dessutom ska myndigheten säkerställa ett gott språkbruk i automatiserat upprättade handlingar som ges

till en part och att de centrala åtgärderna inom kvalitetssäkringen har dokumenterats.

Migrationsverket har före införandet säkerställt att behandlingsreglerna är ändamålsenliga och att det utvecklade automatiserade beslutsförfarandet motsvarar den utarbetade dokumentationen. En separat rapport har utarbetats om testningen av behandlingsreglerna och testningsresultaten. I samband med testningen har ett gott språkbruk säkerställts i de handlingar som utarbetas för parten i den automatiserade verksamhetsprocessen, såsom beslutsdokumentet.

Enligt 28 c § i informationshanteringslagen ska en myndighet övervaka kvaliteten och innehållets felfrihet i ärenden som avgörs automatiserat.

Migrationsverket har dokumenterat hur kvalitetskontrollen genomförs efter att beslutsförfarandet har införts. Kvalitetskontrollen genomförs enligt planen genom ett slumpmässigt urval av ansökningar för manuell granskning. Migrationsverket har dessutom dokumenterat hur behandlingen och hanteringen av eventuella felsituationer genomförs.

Förutsättningar enligt utlänningslagen

I 60 f § i utlänningslagen föreskrivs det om när ett uppehållstillståndskort upphör att gälla och bestämmelser om ett nytt uppehållstillståndskort finns i 60 g § i utlänningslagen. Enligt 60 g § 4 mom. i utlänningslagen utfärdar Migrationsverket ett nytt uppehållstillståndskort. Ansökan lämnas till Migrationsverket.

Automatiserat avgörande av ärenden som gäller uppehållstillståndskort och uppehållskort grundar sig på de behandlingsregler som Migrationsverket har utarbetat i enlighet med utlänningslagen. Behandlingsreglerna har utarbetats så att det automatiserade beslutsförfarandet i varje ärende som avgörs automatiserat leder till ett slutresultat som överensstämmer med utlänningslagen.

Dataskyddslagstiftning

Dataskyddsförordningen förutsätter en nationell lagstiftning om automatiserade enskilda beslut. Enligt artikel 22 i dataskyddsförordningen ska den registrerade ha rätt att inte bli föremål för ett beslut som enbart grundas på automatiserad behandling. Förbudet mot automatiserat beslutsfattande tillämpas dock inte om beslutet tillåts enligt unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av och som fastställer lämpliga åtgärder till skydd för den registrerades rättigheter, friheter och berättigade intressen.

I Finland trädde lagstiftning om automatiserade beslut inom den offentliga förvaltningen i kraft den 1 maj 2023. Migrationsverket följer denna lagstiftning när det automatiska beslutsförfarandet införs. Den rättsliga grunden för lagstiftningen om automatiskt beslutsförfarande finns i 8 b kap. i förvaltningslagen och 6 a kap. i informationshanteringslagen. Genom lagstiftningen bekräftas de skyddsåtgärder som ska iakttas i det

automatiserade beslutsfattandet. Bestämmelserna i förvaltningslagen ger myndigheterna behörighet att fatta automatiserade beslut på de villkor som fastställs i kapitlet.

Rätt att kräva att en människa deltar i behandlingen av uppgifter

Enligt dataskyddsförordningen omfattar skyddsåtgärderna för automatiserade beslut bland annat att den registrerade har rätt att kräva att en människa deltar i behandlingen av uppgifterna.

En omprövningsbegäran som avses i 53 f § i förvaltningslagen kan anses vara en lämplig dataskyddsrettslig skyddsåtgärd som uppfyller de nämnda kraven. Om omprövningsbegäran inte har föreskrivits, uppfylls rättsskyddsförutsättningen också av ett lagstadgat rättsmedel som är jämförbart med en omprövningsbegäran. Enligt 53 f § 2 mom. i förvaltningslagen ska omprövningsbegäran inte tillämpas om en parts yrkande, som inte rör någon annan part, godkänns genom ett automatiserat avgörande. När en parts yrkande godkänns på det sätt som begärts kan parten inte längre anses ha behov av dataskyddsrettsligt skydd för att få beslutet behandlat av en människa (RP 145/2022, s. 158).

Omprövningsbegäran har inte föreskrivits i Migrationsverkets ärenden. Den skyddsåtgärd som dataskyddsförordningen förutsätter genomförs så att ansökningar om förnyande av uppehållstillståndskort och uppehållskort avgörs automatiserat om det nya kortet beviljas i enlighet med ansökan.

Information om automatiserat beslutsförfarande och förhandsinformation

Dataskyddsförordningen och den nationella lagstiftningen omfattar bestämmelser enligt vilka den registrerade ska informeras om när ett beslut som gäller honom eller henne fattas eller kan fattas automatiserat. Bestämmelser om informationsskyldigheten och dithörande förfaranden finns i artikel 12–14 i dataskyddsförordningen. Om ett ärende avgörs automatiserat ska det enligt 53 g § i förvaltningslagen framgå av beslutet att ärendet har avgjorts automatiserat samt var det beslut om införande som avses i 28 d § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen finns att tillgå.

I samband med införandet av det automatiserade beslutsförfarandet har Migrationsverket i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen säkerställt att den som ansöker om uppehållstillståndskort eller uppehållskort informeras på förhand. Den som ansöker om kort får den nödvändiga informationen om att ärendet kan avgöras automatiserat via e-tjänsten, i samband med ett besök på ett serviceställe och på Migrationsverkets webbplats. När den som ansöker om förnyande av kort börjar fylla i ansökan i Migrationsverkets e-tjänst Enter Finland, informeras han eller hon samtidigt om att ärendet kan avgöras automatiserat. Informationstexten innehåller ännu inget ställningstagande till om den aktuella ansökan avgörs automatiserat, eftersom detta ännu inte kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt när ansökan lämnas in. Sökanden underrättas om att mer information om automatiserat avgörande finns på Migrationsverkets webbplats.

Om sökanden inte ansöker om förnyande av kort elektroniskt utan på ett av Migrationsverkets serviceställen, ska den tjänsteperson som tar emot ansökan

informera kunden muntligt om att uppehållstillståndskortet kan förnyas automatiserat.

På sin webbsida migri.fi/sv/automatiserat-beslut informerar Migrationsverket om automatiserade beslut, grunderna för att använda automatiserat beslutsförfarande och annat som är viktigt med tanke på kundens rättigheter. På webbsidan publiceras också beslutet om införande. Webbsidan fungerar som myndighetens kontaktinformation och innehåller information om närmare kontaktkanaler för eventuella tilläggsuppgifter och begäran om information.

I de separata meddelanden som skickas beträffande förnyande av uppehållstillståndskort och uppehållskort får kunden också information om att ärendet har avgjorts automatiserat och var det beslut om införande som avses i 28 d § i lagen om offentlig informationshantering finns att tillgå.

Barnets ställning

Eftersom förnyande av ett kort inte innebär avgörande av kundens uppehållstillståndsärende, är det i princip inte behövligt att pröva tillgodoseendet av barnets bästa, och behandlingsreglerna styr inte handläggaren att genomföra en sådan prövning. Ärenden som gäller förnyande av kort för en minderårig sökande faller således inte utanför avgränsningen för automatiserat avgörande.

Ansökan kan också lämnas in av en vårdnadshavare för den minderåriga sökanden. Eftersom det är fråga om ett uppehållstillståndskort för en minderårig, är det då den minderåriga sökanden som har ställningen som sökande. Vårdnadshavaren kan i egenskap av vårdnadshavare utträta ärenden på den minderåriga sökandens vägnar eller vid sidan av denne, men vårdnadshavaren är inte själv den egentliga sökanden i ärendet.

Handlingar som ligger till grund för beslutet

Beslutet grundar sig på de handlingar med vilka Migrationsverket har uppfyllt de förutsättningar för införande av automatiserat beslutsförfarande som föreskrivs i informationshanteringslagen.

- Föreskrift om uppgiftsfördelningen mellan de personer som ansvarar för fullgörandet av skyldigheterna enligt informationsförvaltningslagen (MIG-24160 och MIG-249159)
- Beskrivning av behandlingsreglerna på hög nivå (MIG-2411057)
- Plan för kvalitetssäkring (MIG-2411661)
- Plan för kvalitetskontroll (MIG-2411436)

Lagringstid

Enligt 28 d § i informationshanteringslagen bevaras detta beslut om införande i minst fem år från ingången av det kalenderår som följer på det år då det automatiserade beslutsförfarandet togs ur bruk.

Ändringssökande

Detta beslut om införande får inte överklagas genom besvär (6 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019)).

Mer information

Mer information om automatiserat beslutsförfarande fås per e-post på adressen migri@migri.fi.

Direktör

Pauliina Helminen

Ledande sakkunnig

Niklas Hämäläinen

Handlingen har undertecknats elektroniskt i ärendehanteringssystemet. Migrationsverket 22.04.2024 klo 14:35. Underteckningen kan verifieras hos registratörskontoret.